

Maatregelen bij vondst van het quarantaineorganisme *Ralstonia solanacearum* in de bedekte substraatteelt

Maart 2018

Inleiding

In de afgelopen jaren is in verschillende glasteelten het quarantaineorganisme *Ralstonia solanacearum* (*Rs*) vastgesteld, waarna maatregelen zijn genomen om het organisme uit te roeien. Hieronder staan kort weergegeven:

- de meest waarschijnlijke wijzen waarop *Rs* op een bedrijf kan worden geïntroduceerd en vervolgens kan worden verspreid;
- de maatregelen die de NVWA neemt bij een vondst van *Rs* in de teelt van *Begonia*, *Curcuma*, *Pelargonium*, roos, *Anthurium*, tomaat, aubergine, paprika en Spaanse peper.

N.B. *Rs* heeft een zeer brede waardplantenreeks en kan veel meer gewassen infecteren dan de hierboven genoemde soorten. Mocht een besmetting zich voordoen in een ander gewas dan de hierboven genoemde soorten, dan zullen de maatregelen vergelijkbaar zijn met de maatregelen beschreven in dit document. De kosten voor bemonstering en toetsing (zie verderop), zullen echter niet voor het bedrijf, maar voor de NVWA zijn. Dit omdat met *Rs*-infecties in die gewassen op dat moment nog geen of weinig ervaring bestaat.

Verspreidingsroutes

De meest waarschijnlijke wijzen waarop *Rs* kan worden geïntroduceerd op een bedrijf en vervolgens verspreid binnen het bedrijf zijn via:

- plantmateriaal (met name import van plantmateriaal uit landen/regio's waar het organisme voorkomt),
- water,
- contact (handen, kleding, gereedschap, machines e.d.).

Bedrijven kunnen preventieve maatregelen nemen om introductie van *Rs* op het bedrijf zoveel mogelijk te voorkómen (bijvoorbeeld: uitsluitend plantmateriaal betrekken van bedrijven die preventieve maatregelen nemen tegen *Rs*, toetsing van plantmateriaal, vermijden van oppervlaktewater voor irrigatie en hygiënemaatregelen).

Maatregelen bij een vondst

Algemeen

Indien het bedrijf opgedeeld kan worden in 'fytosanitaire eenheden' (eenheden die aantoonbaar dusdanig van elkaar gescheiden zijn dat verspreiding van *Rs* tussen de eenheden via planten, water, mensen, gereedschap, machines e.d. kan worden uitgesloten), zullen de maatregelen, zoals hieronder beschreven, in de regel beperkt blijven tot de fyto-sanitaire eenheid waarbinnen *Rs* is aangetoond. De NVWA zal wel onderzoek starten naar het eventueel vóórkomen van het organisme binnen de andere 'fyto-sanitaire eenheden' op het bedrijf. Dit scenario geldt voor substraatteelten. Indien grond besmet geraakt kan zijn, kunnen aanvullende maatregelen gelden om verspreiding van *Rs* via grond te voorkomen.

Voortkweekingsmateriaal (alle soorten bloemisterij- en groentegewassen)

- a) De besmet bevonden partij(en)¹ en alle planten die op dezelfde vloer, goot of tafel staan als de besmet bevonden partij(en) moeten worden geruimd.
- b) Indien de bacterie via de voedingsoplossing ook naar andere vloeren, goten of tafels kan zijn verspreid (geen ontsmetting van de voedingsoplossing tussen de verschillende eenheden) dan moeten ook de planten, die op die vloeren/goten/tafels staan, worden geruimd.
- c) Alle overige partijen op het bedrijf moeten worden geruimd of worden bemonsterd en getoetst volgens een protocol waarbij met 99% zekerheid een besmettingspercentage van 0,1% kan worden aangetoond. Indien daarbij *Rs* wordt vastgesteld gelden voor de besmet bevonden partij(en) de maatregelen zoals beschreven onder (a) en (b). De kosten voor bemonstering en toetsing zijn voor het bedrijf. Voor partijen waarin geen *Rs* is vastgesteld en die ook niet via de voedingsoplossing in contact kunnen zijn geweest met besmet bevonden partijen gelden de maatregelen zoals beschreven onder (e).
- d) Indien het bedrijf meerdere plantensoorten teelt, zal de NVWA op basis van een risicoanalyse en eventuele bemonstering bepalen of maatregelen beperkt kunnen blijven tot de soort waarin *Rs* is vastgesteld.
- e) Na ruimen, schoonmaken en ontsmetten van (delen van) het bedrijf, mag het bedrijf weer planten leveren, maar moet het drainwater van de eerste af te leveren partijen vóór aflevering worden bemonsterd en getoetst. Indien het drainwater niet bemonsterd kan worden zullen planten bemonsterd worden (in de regel 200 planten per partij). Het bedrijf wordt volledig vrijgegeven indien bij deze toetsing geen *Rs* wordt aangetoond. In specifieke gevallen, bijvoorbeeld als het deel fytosanitair volledig gescheiden is van het nog niet-vrijgegeven deel, is het mogelijk dat een deel van het bedrijf al in een eerder stadium wordt vrijgegeven.

Potplanten en snijbloemen bestemd voor de consument (alle soorten)

- a) De besmet bevonden partij(en) en alle planten die op dezelfde vloer, goot of tafel staan als de besmet bevonden partij(en) moeten worden geruimd.
- b) Indien de bacterie via de voedingsoplossing ook naar andere vloeren, goten of tafels kan zijn verspreid (geen ontsmetting van de voedingsoplossing tussen de verschillende eenheden) dan moeten ook de planten, die op die vloeren/goten/tafels staan, worden geruimd.
- c) Alle overige partijen op het bedrijf moeten worden geruimd of worden bemonsterd en getoetst (bemonstering: 200 planten per partij):
 - indien *Rs* daarbij wordt vastgesteld gelden voor de besmet bevonden partij(en) de maatregelen zoals beschreven onder (a) en (b)
 - voor de overige partijen, waarin geen *Rs* wordt vastgesteld en die ook niet via de voedingsoplossing in contact kunnen zijn geweest met besmet bevonden partijen, geldt dat ze als potplant/snijbloem mogen worden afgezet op de consumentenmarkt.De kosten voor bemonstering en toetsing zijn voor het bedrijf.
- d) Indien het bedrijf meerdere plantensoorten teelt, zal de NVWA op basis van een risicoanalyse en eventuele bemonstering van de niet besmet bevonden plantensoorten bepalen of maatregelen beperkt kunnen blijven tot de soort waarin *Rs* is vastgesteld.
- e) Na ruimen, schoonmaken en ontsmetten van (delen van) het bedrijf geldt afhankelijk van de situatie (geheel of gedeeltelijke ruiming) nog een monitoringsperiode gedurende welke het bedrijf geen materiaal mag afzetten naar andere teeltbedrijven.

¹ Een 'partij' is hier gedefinieerd als alle planten behorende tot dezelfde cultivar, met dezelfde herkomst en met dezelfde afleverdatum of productieperiode.

Vruchtgroenteteelt (teelt van vruchten)

- a) Alle zichtbaar aangetaste planten moeten worden verwijderd inclusief de planten in een bufferzone.
- b) Van de overige planten mogen vruchten worden geoogst en verhandeld, mits ze niet op een ander teeltbedrijf komen, bijvoorbeeld voor sortering of verpakking.
- c) Aan het einde van de teelt moeten alle planten en het substraat fytosanitair verantwoord worden afgevoerd. De ruimte, materialen, goten e.d. moeten grondig worden gereinigd en ontsmet.